

Szociális munka az iskolában

Dilemmák és nehézségek

Magyarországon az iskolai szociális munka az új típusú szociális szolgáltatások közé tartozik. Reményeink szerint a Családsegítő Szolgálatokhoz hasonlóan belátható időn belül polgárjogot nyer, elfogadottá válik. Gondoljunk csak arra, hogy az első családsegítő központok (szolgálatok) nem egészen tíz éve, 1985-ben kezdték meg működésüket. Azóta több mint 140 családsegítő központ működik az országban, a szociális munkásokat főiskolákon, egyetemeken képezik, a családgondozást a Szociális Törvény az alapellátások közé sorolja, megalakult a családsegítőit érdekvédelmi és szakmai szervezete, a Családsegítők Országos Kamarája. Az iskolai szociális munka esetén ilyen elterjedtségről, hálózatról még nem beszélhetünk.

Ismereteink szerint a 90-es évek elejére tehető az az időszak, amikor létrejöttek az első iskolai szociális munkát felvállaló teamek (pl. 1991-ben Debrecenben). Itt rögtön hangsúlyozni szeretnénk – elsősorban a nem szakember olvasók számára –, hogy nem a múltban kötelezően kinevezett gyermekvédelmi felelősök feladatát tekintjük az iskolai szociális munka fogalmával megegyezőnek. Természetesen a kettőnek köze van egymáshoz, de igen éles határvonalak választják el őket, melyekről az alábbiakban még lesz szó.

Az oktatási intézmények elsődleges feladata a minél magasabb szintű oktatás - nevelés. Ezt kell kiegészítenie annak a szociális érzékenységnek, mellyel partnerként válnak fogadóképessé az említett intézmények a mentálisan vagy szociálisan veszélyeztetett gyermekek helyzetének megoldására, elfogadják, hogy a gyerek környezete is a gyerekhez tartozik, és nem tudják munkájukat eredményesen végezni, ha ez a környezet nincs rendben. Kezdeményezőként is hozták létre saját iskolai szociális munkás csoportjaikat, ami jelzi, hogy tisztában vannak a növekvő gondokkal. A problémákat ma már nem lehet a többnyire segélykérő lapok kitöltésére korlátozott gyermekvédelmi felelősök tevékenységével megoldani (tisztelet a kivételeknek) és nem lehet hatósági - gyámhatósági eszközökkel sem kezelni. Amennyire differenciálódik a társadalom és a társadalmi problémák tömege, annyira kell differenciálódnia a szociális szférának is. Lesznek továbbra is állami intézmények, melyek mellett működnek önkormányzati ellátórendszerek, és máris igen széles körben ténykednek egyházi, alapítványi érdekeltségű, sőt a fizetőképes keresletet is kielégítő szervezetek. Mindez önmagában nem jelenthet problémát. A gondot többnyire az okozza, hogy honnan vonuljon ki az állam, és hol vállaljon továbbra is jogszabályban rögzített és ezzel együtt járó pénzügyi garanciákat. Azt gondoljuk, hogy a gyermekjóléti törvény előkészítő szakaszában már nem lehet a területi gyermekvédelmet és ezen belül az iskolai szociális munkát periferikus kérdésként kezelni, vagy negligálni, elhárítva ezzel a gyermekek sorsa iránti felelősségvállalást.

Budapest IX. kerületében, a Ferencvárosban, 1992-ben az önkormányzat támogatásával alakult meg az iskolai szociális munkások csoportja – továbbiakban Gyermekjóléti Szolgálat. Az előzetes elképzeléseknek megfelelően a GySz a Családsegítő Szolgálat keretein belül, annak szervezeti egységében, de önálló szakmai kritériumok alapján működik.

A Ferencváros iskoláiban több mint ezer gyermeket tartottak nyilván veszélyeztetettként valamilyen okból. Ez az összes kiskorúnak majdnem 10%-át érinti! Egyes iskolákban a tanulók közel 50%-a cigány származású, ami szintén speciális segítséget igényelhet. A többi kerülethez képest sok gyerek kerül be a GYIVI-be (1993-ban 423 gyerek volt állami gondoskodásban), magas a munkanélküliek aránya (egy 1992-es adat szerint akkor 6.2% volt), az ún. díjhátralékos családok száma, a rossz lakáskörülmények között élő családok száma (a kerületben több mint hatezer lakásigénylőt tartanak számon). A Ferencváros egyes körzeteiben kritikussá vált a bűnözési hullám, melynek holdudvarában valamilyen formában mindig ott vannak a gyerekek vagy pusztán szemlélőként, de igen sokszor aktív szereplőként is. (Nemrég a híres-hírheft „Dzsumbujban” kialakult helyzetről tartottak vitafórumot a kerület vezetői és a kerületi RUP vezetői a tarthatatlan állapotok miatt.) Egyes bandák a 14 éven aluliak büntethetőségét kizáró ok miatt használják fel és használják ki különböző betörésekhez, lopásokhoz a gyerekeket.

A Ferencvárosban mindig magas volt a pártfogói felügyelet alatt álló fiataikorúak száma. A pártfogói felügyelet alatt álló fiatalok döntő többsége kisebb-nagyobb bűncselekményt már elkövetett. Az ún. védő-óvó intézkedés – a még bűncselekményt el nem követett fiatalok részére prevenciós céllal született határozatok száma a szükségeshez képest nagyon kevés. Hosszú évek óta túlterheltek a gyámügyi előadók, és örülnek a pártfogók is, ha a „kemény ügyekkel” meg tudnak birkózni. Pestiesen szólva a gyámügynek is és a pártfogóknak is az ilyen bizonytalan kimenetelű, nagy energiát és nagy kitartást igénylő prevenciós munka „púp a hátán”. Nem beszélve az iskoláról, melynek e többnyire hosszú ideig tartó időszakban ott van nap mint nap a nehezen kezelhető (és a „nehezen elviselhető”) tanköteles – vagyis a gyermek, akit elvileg nem lehet az általános iskolától „eltanácsolni”. Az elmúlt évtizedekben a családok funkciózavaraira a gyermekkel kapcsolatos problémák megoldására az erre hivatott intézmények szinte kizárólag hatósági – azaz büntető jellegű választ adtak. Gondoljunk csak a közveszélyes munkakerüléssel, az üzletszerű kéjelgéssel kapcsolatos korábbi jogszabályokra. (A Fővárosi Önkormányzat Gyermekvédelmi Ügyosztályának illetékese szerint a főváros nevelőotthonaiban a gyerekek egyharmada indokolatlanul tölti éveit.) A visszaút pedig szinte lehetetlen, ami a jelenlegi rendszer ellentmondásosságának következménye. A fennálló jogi és intézményi struktúra, valamint a szakemberhiány, és nem utolsósorban a strukturális pénzügyi gondok miatt még mindig a hatósági jellegű megoldásoknak kedvez a helyzet. A szociális szférában megjelenő szolgáltató bázis még csak csíráiban van jelen. Különösen érvényes ez az iskolai szociális munkára.

A Ferencvárosi Családsegítő Gyermekjóléti Szolgálatának megalakulásakor nagyon sok dilemmával kerültünk szembe. Az egyértelmű volt, hogy a szociális szolgáltatások körében kívánjuk tevékenységünket kifejteni, de vajon milyen lesz ennek a fogadtatása az iskolákban, az óvodákban, a gyámhatóság, a nevelési tanácsadó és egyéb társintézmények körében? Számunkra ez egyáltalán nem lehet mindegy, hiszen egy rossz, együttműködésre képtelen légkörben nem lehet eredményesen dolgozni.

Hol és milyen eszközökkel kívánunk a gyerekek, a családok életébe beavatkozni? Sokáig még az sem volt biztos, hogy az önkormányzat hová fogja kapcsolni a Gyermekjóléti Szolgálatot, esetleg önálló intézményként működik majd. Ez utóbbihoz külön gazdasági egység létrehozására is szükség lett volna, ami anyagi okok miatt sem volt járható út.

A munka jellege a már 1989 óta működő Családsegítő Szolgálat tevékenységéhez állt legközelebb, így arra esett a választás, hogy a Családsegítő egyik intézménye legyen a Gyermekjóléti Szolgálat. Olyan munkatársakat kellett keresünk, akik azonosulni tudnak elképzeléseinkkel, elvárásainkkal, ehhez tisztázni kellett az elveket és terveket. A különböző

szaktudással és tapasztalatokkal – gyermekvédelmi, gyámhatósági, pedagógusi stb. – rendelkező munkatársak felkutattak és elolvastak minden hozzáférhető szakirodalmat.

A hatóság vagy szolgáltatás-dilemma, az eddigiekből is kiderülhet, az utóbbi javára dőlt el. Igen fontosnak tartjuk az ún. területi gyermekvédelem megteremtését, mely alatt a gyerek iskolájához, óvodájához, lakókörnyezetéhez közeli, hozzáférhető szolgáltatások rendszerének kialakítását és ismertté tételét értjük.

Amikor gyermekvédelemről esik szó, akkor még a szakemberek zöme is elsősorban a nevelőotthonokra (Magyarországon a 20 éven aluli lakosok mindössze 1 százaléka részesül az állami gondoskodás valamilyen fajtájából 1990-ben: 26.861 fő), jobb esetben az iskolákra gondol. Nagyon kevés szó esik arról, hogy a családban nevelkedő gyerekek között egyre több a rosszul táplált, a nem megfelelően ruházkodó, az egészségtelen körülmények között élő – röviden: a szociális okok miatt veszélyeztetett (1990-ben csupán anyagi okok miatt 103.540 gyermeket tartottak nyilván a gyámhatóságok veszélyeztetettként). Csupán fizikai ellátásukat tekintve ezek a gyerekek messze elmaradnak a nevelőotthonban nevelkedő kortársaiktól, mégsem gondoljuk, hogy a megoldás a gyerekek kiemelése lenne, azt sem szakmai, sem anyagi érvek nem támasztják alá. Nem beszélve a Budapest utcáin egyre szaporodó otthontalan családokról és gyerekekről, akik sokszor a hatóságok, elől bujkálva a legegyszerűbb egészségügyi ellátást sem élvezik.

Már a legközelebbi jövőben is jóval nagyobb figyelmet kell fordítani a tömegeket kitevő nehéz sorsú gyermekek körülményeinek jobbításáért, a gyerekek otthonában, lakókörnyezetében, iskolájában. Nem arról van szó, hogy az iskolai szociális munkások pótolják az állami ellátást, vagy hogy pótolják a Szociális Törvény hiányosságait, de arról igenis szó van, hogy a gyermekeket és családjaikat közvetlenül megismerve „helyzetbe” hozzák őket.

A Gyermekjóléti Szolgálat tizenkét szociális munkása jelen van a Ferencváros valamennyi óvodájában és általános iskolájában. Mára a legtöbb helyen elfogadták, sőt igénylik munkatársaink segítségét, a kezdeti bizalmatlanság légköre oldódott. Munkatársainkat nem pedagógusi munkakörbe sorolták be, aminek viszonylag egyszerű oka van: köztudott, hogy éppen azok az időszakok a legkritikusabban a gyerekek számára, amikor szünetel az óvodai, az iskolai oktatás. Az ilyen szünetekben többnyire alábbhagy a gyermekvédelemmel foglalkozó intézmények és munkatársak tevékenysége – a nevelési tanácsadók zárva tartanak, az iskolai gyermekvédelmi felelősök (ahol még komolyan veszik ezt a feladatot) nem elérhetők, és a gyámhatóságokon is ki kell adni a szabadságokat...

Fontos, hogy a Gyermekjóléti Szolgálatot ebben az időszakban is elérhessék a szülők és a gyerekek, akik a tapasztalataink szerint élnek is ezzel a lehetőséggel. A kliensek számára az a tudat is megnyugtató, hogy baj esetén van hová, van kihez fordulni. A szünidő alatt munkatársaink speciális gyermektáborokat is szerveznek. (Kissé meglepődve olvastam egyik napilapunkban azt a hírt, hogy az érintett budapesti munkáskerület Családsegítő Központjának felmérése szerint a kerületben nincs igény gyermektáborok szervezésére...) Tudjuk, hogy a nyugati országok többségének gyermekjóléti szolgáltatásaiban ötvöződik a hatósági és a szolgáltató elem: pl. az intézetbe történő elhelyezést is ide sorolják. A magyar jogrendszer még várat azzal a megoldással, hogy a hatósági intézkedéseket a szolgáltatásokkal megfelelően összhangba hozza. Példaként csak azt említeném, hogy a döntéshozóknak nem feladatuk egy gyermek családból történő kiemelésekor sem kikérni a családgondozó, az iskolai szociális munkás véleményét - de más, a gyermekkel kapcsolatba kerülő szakember véleményét sem kell figyelembe vennie. Nem kéri döntését senki számon szakmai elvek és szabályok alapján, sem pedig azt, megtettek-e preventíve mindent ennek elkerülésére.

Optimális az volna, ha a gyermekkel kapcsolatos döntések meghozatalában egyenlő félként vennének részt a különböző szakemberek: pedagógus, pszichológus, szociális munkás, gyermekorvos, gyámügyi előadó, védőnő stb. – és nem utolsósorban a szülő, érettségének megfelelő szinten a gyermek. Sajnos ez mindeközül sem valósult meg az ENSZ Gyermeki Jogi Egyezményének érvényessége ellenére sem.

A nem pedagógusi státusz másik oka, hogy az óvodák és iskolák falain kívül rekedt gyerekek gondjait is felvállaljuk, lehetőségeinkhez mérten. Az oktatási rendszerből kiszorult gyerekek még nehezebb gondokkal küszködnek a falakon belül lévő társaikkal. Ők azok, akik elsődlegesen potenciális alanyai a bűnözésnek, a kábítószernek, az alkoholnak vagy a gyermekprostitúciónak. Nem tehetjük meg, hogy róluk nem veszünk tudomást és valamelyik társintézményre mutogatva leírjuk őket. A területi gyermekvédelmi munkának ez a tevékenység az egyik legfontosabb része lehet. A Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai az általuk megfogalmazott egyik dokumentum szerint képzelték el tevékenységüket:

A Ferencvárosi Családsegítő Gyermekjóléti Szolgálat (korábban: Iskolai Szociális Munkás Hálózat)

MŰKÖDÉSI MODELLJE

A Gyermekjóléti Szolgálat működésének célja, hogy segítse a szociális és egyéb okokból veszélyhelyzetbe került gyermekeket és családjaikat helyzetük rendezésében, elősegítse a gyermekek családban való nevelkedését, megnyugtató ellátását és testi, lelki gondozását.

Célja továbbá, hogy megelőzze a súlyos, nehezen kezelhető problémák kialakulását, a gyermek ellátatlanságát, veszélyeztetését, működésével csökkentse a hatósági kényszerbeavatkozások mértékét.

A Gyermekjóléti Szolgálat feladatait az iskolai szociális munkások látják el, illetve a közösségi tevékenységek bővülése esetén, megbízással más szakemberek is részt vesznek a munkában.

A Gyermekjóléti Szolgálat önálló telephelyen, a Családsegítő szervezetén belül működik, azzal szoros munkakapcsolatban, és a Központokkal együttműködve látja el a hozzáforduló, illetve általa felkér esett klienseket.

A Családsegítő Központok munkatársai és az iskolai szociális munkások azonos munkamódszerrel dolgoznak, egymás tevékenységét kiegészítik, párhuzamos családgondozói munkát nem végeznek.

1. Az iskolai szociális munkás családgondozói feladatai megegyeznek a családsegítő központok munkatársai által ellátott tevékenységgel, de munkájukat az iskola és az óvoda gyermekvédelmi tevékenységéhez kapcsolódva, a családban lévő gyermek(ek) veszélyeztetettségének megelőzése, illetve megszüntetése céljából végzik. A gyermekintézményekben jelentkező, a családi háttér rendezetlenségére, működési zavaraira utaló probléma kapcsán keresi fel a családokat és segíti őket szociális helyzetük, gyermeknevelési nehézségeik rendezésében. Családgondozói tevékenységük párhuzamos az iskolákban, óvodákban végzett felvilágosító, segítő munkával.

Az iskolai szociális munkás feladatai a gyermekintézményekben:

a./ heti rendszerességgel ügyeletet tart a hozzá tartozó iskolában, óvodában, segíti a pedagógus munkáját, tanácsokkal, információkkal látja el, meghallgatja problémáit, megoldásokat keres a konfliktusos helyzetek rendezésére.

b./ Együttműködik az intézmények gyermekvédelmi felelőseivel az esetek felderítésében, a gyerekek sorsának figyelemmel kísérésében.

Szoros munkakapcsolatot alakít ki az általa gondozott gyermekek osztályfőnökeivel, az érintett pedagógusokkal; feladatokat osztanak meg egymás közt a gyerek ellátásában, speciális problémái kezelésében.

c./ Közvetítő szerepkört tölt be az egyes gyermekek gondozása közben érintett ellátó intézmények (Cs.s.k-k, Nev. Tan., gyámhat., eü-i és egyéb szakellátó intézmények) és az oktatási, nevelési intézmény munkatársai közt, ha ez szükséges, összehívja és vezeti az érintett felekből álló problémamegoldó team-et.

d./A Családsegítő Szolgálat kliensei anyagi támogatásáról szóló szabályzatában foglalt feltételekkel és módon esetenkénti anyagi és természetbeni támogatásban részesíti az arra rászoruló, általa gondozott családokat, ha ez a segítség a gyermek(ek) ellátására, gondozására, őket érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésére irányul.

2. A Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai egyéni és csoportos gyerekfoglalkozásokat szerveznek és/vagy működtetnek pl.:

- tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek egyéni és csoportos korrepetálása,*
- játékos, készségfejlesztő csoportok, napközi szervezése, vezetése*
- beilleszkedési zavarokkal küzdő segítő kortárs csoport klubszerű működtetése*
- szülő-; és pedagóguscsoportok szervezése egyéb szakemberek vezetésével*
- táborok, nyaraltatás szervezése és lebonyolítása*

Az iskolai szociális munkások tevékenységüket összehangoltan végzik, a vezetővel történő egyéni konzultációk és team-ek, a külső szakember vezetése által biztosított esetmegbeszélő csoportok segítik munkájuk ellátását.

*(Összeállította: Bán Gabriella,
az iskolai Szociális Munkás Hálózat vezetője,
1993. március 31-én.)*

A kezdeti elképzelésekhez és az idézett dokumentumhoz csak annyit: a változtatás jogát fenntartjuk!

A Ferencvárosi Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai 1993-ban 461 gyermekkel és családjakkal kerültek kapcsolatba. Rajtuk kívül a szervezett segítőcsoportokban - óvodáscsoport, kamaszklub, logopédiai foglalkozás, korrepetálás - kb. 35-40 gyerek vett részt.

A munkatársak által szervezett gyermektáborokban az idén 70-80 gyerek üdülhetett gyakorlatilag ingyenesen. A gyerekek többsége elsősorban anyagi okok miatt sehová sem ment volna nyaralni. Szolgáltatásaink körét már az idén is szeretnénk volna bővíteni, ennek „pusztán” anyagi akadályai voltak.

Ide tartozott volna több segítő csoport szervezése, de szívesen részt vállaltunk volna egy, a kerületben létesítendő ún. „krízis-gyermekotthon” létrehozásában, működtetésében is. Terveink között szerepel egy „saját” nevelőszülői csoport létrehozása is. Mind a krízisotthont, mind pedig a nevelőszülőknél történő elhelyezést olyan gyerekek részére kívánjuk megajánlani, aki viszonylag rövid időszakra kénytelenek szüleik gondoskodását nélkülözni (pl. betegség miatt).

A Gyermekjóléti Szolgálat működéséhez a IX. kerületi Önkormányzat biztosítja a pénzügyi fedezetet, a működési feltételeket. Itt azonban rögtön hozzá kell tennem: elég szűkös, az a mai napig nem megnyugtató. A korábbi szó szerinti semmihez képest – amikor sem helyiség, sem telefon, sem alapvető dologi költség nem állt rendelkezésre – a mai helyzet

is óriási előrelépésnek számít. A „semmi időszakából” származik a következő dokumentum, mely az akkori elkeseredett hangulatot így is csak részben tükrözi:

*IX. Kerületi Önkormányzat Iskolai Szociális Munkás Hálózat
Bakáts tér 14. Szociális Bizottság
Tárgy: észrevétel*

A Ferencvárosi Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltató Irodája által kidolgozott koncepció és az Önkormányzat Képviselőtestülete által megszavazott Szociális Munkás Hálózat tagjaiként kívánjuk megtenni észrevételeinket. Ennek létrejöttét Ferencváros szociális helyzetét figyelembe véve az oktatási, nevelési intézmények igényelték.

1992. október elsején kezdtük meg munkánkat. Hálózatunk akkor hat főből állt. Tekintettel a bérkeret felhasználásának sürgősségére, valamint a kerület feszítő szociális problémáira felvállaltuk, hogy megfelelő infrastruktúra nélkül kezdjük meg működésünket.

ígéretet kaptunk arra, hogy rövidesen biztosítják számunkra az alapvető működési feltételeket. Ezen ígérettel párhuzamosan megkezdtük munkánkat az intézményekben.

Feladatunk komplex tevékenység, mely magában foglalja a veszélyeztetett, illetve krízishelyzetben lévő családok szociális, anyagi és egyéb problémáinak kezelését. Különös tekintettel a családokban élő gyerekekkel való egyéni, illetve csoportos foglalkozásra. Végső célunk a preventív családgondozás.

A szociális munkás hálózat szolgáltatást nyújt az intézményeknek és a családoknak. A hálózat tagjai csoportmunkát végeznek, összehangolt közös tevékenységük szolgálhatja csak eredményesen a családok érdekeit. A csoport tagjainak aktív kapcsolatot kell tartaniuk egymással, az intézményekkel, társintézményekkel, egészségügyi hálózattal, valamint a hatóságokkal.

A Hálózat 1992. november 30-án még mindig működési feltételek nélkül dolgozott. Nincs helyünk, telefonvonalunk, elérhetőségünk nincs megoldva. A vázolt körülmények között is igyekeztünk feladatainkat ellátni, de hitetlenné válhatunk az általunk képviselt ügyfelek és intézmények előtt.

Jelen körülmények között csoportunk tagjai egyéni módszerekkel igyekeztek átmenetileg helyet találni maguknak, s a Családsegítő Központ Friss utcai, illetve Thaly K. utcai irodája igyekezett segítségünkbe lenni, és saját működésük rovására helyet adott csoportunknak. Természetesen ezen megoldások semmiképpen nem oldják meg problémáinkat. Feszítő gondjainkat tetézte, hogy 1993. január 1-ig Hálózatunk tizenkét főre bővült.

Működésünk alapja egy olyan önálló, telefontal ellátott munkahely, ahol módunk van csoportmunkára, szakmai és esetmegbeszélésekre, ahol ügyfeleinket fogadhatjuk, és velük bizalmas, diszkrét körülmények között beszélhetünk, ahol a gyerekek számára egyéni fejlesztő foglalkozásokat tarthatunk, ahol megfelelő ügyeleten fogadhatjuk krízishelyzetben lévő ügyfeleinket, ahol elérhetőek vagyunk a minket felkeresőknek. A különböző intézményekkel, hatóságokkal való kapcsolattartás sem képzelhető el megfelelő elérhetőség nélkül.

A munkánkat dokumentáló, illetve a családokkal kapcsolatos valamennyi dokumentum számára megfelelően zárható, biztonságos hely kell.

A januári létszám bővítéskor a Humánszolgáltató Iroda vezetőjétől ígéretet kaptunk arra, hogy a kiköltöző Alternatív Iskola helyén működhet intézményünk, az Üllői út 99. sz. alatt. 1993. február 9-én az iskola földszintjén egy kisméretű munkaszobát kaptunk, ahol kivárhatjuk a júniusi beköltözést. A júniusi tanévzárás után a nyári hónapokban kialakíthatnánk új munkahelyünket.

Az elmúlt hat hónap alatt nem történt változás. Messzemenően figyelembe vettük mindazokat a nehézségeket, melyek egy új kezdeményezés beindításával járnak, valamint tisztában vagyunk a kerület nehéz anyagi helyzetével. Mindezek ellenére a jelenlegi körülmények között helyzetünk tarthatatlan, s valamennyien úgy gondoljuk, hogy csak akkor vagyunk képesek feladatunkat eredményesen ellátni, megfelelő szolgáltatást nyújtani, ha ehhez biztosítják számunkra az objektív feltételeket.

Kérjük a Tisztelt Szociális Bizottságot, hogy támogassa az Üllői út 99. sz. alatti épület ilyen irányú felhasználásában a Humán Szolgáltató Irodát. Amennyiben megnyugtatóan nem biztosítható az elhelyezésünk ebben az épületben, úgy vigye a képviselő testület elé ennek, vagy más, megfelelő, az 1993/94-es tanévkezdésig igénybe vehető munkahely megszavazását.

*Tisztelettel
A Ferencvárosi Családsegítő Szolgálat
Iskolai Szociális Munkás Hálózata*

Azóta az Üllői út 99. első emeletének egy részét birtokba vehettük - átmenetileg. Úgy hírlük, az önkormányzat el kívánja adni az épületet, így a végleges megoldásra várni kell. Ebben az épületben kaptak helyet az interjúszobák, itt vannak a csoportfoglalkozásokra alkalmas helyiségek, itt működik a központi adminisztráció, de van adományok részére szánt raktárhelyiségünk és két konyhánk is. Ismerve az önkormányzat lehetőségeit, mindez nem megvetendő dolog.

Ennek ellenére, sajnos, nyugodtan állítható, hogy munkatársainkat- nem csak a korábbi munkafeltételek megoldatlansága miatt - jelenleg is csak a lelkesedés és ha még nem hangzik túl komolytalannak, a hivatástudat tartja a pályán. Az elmúlt évben négy főállású munkatársunk távozott a csoportból, részben anyagi okok, részben kedvezőbb munkafeltételek miatt.

A magas szakmai és emberi követelményeket kívánó munkáért nem igazán vonzó a bruttó 22 ezer forintos átlagbér sem. Az igazságot jobban érzékeltetve: diplomás segítő foglalkozású munkatársaink maguk is alapvető megélhetési gondokkal küszködnek. Egy ilyen tendencia mellett félok, hogy a legkitartóbbak is elhagyják a pályát, és a hazai iskolai szociális munka hitelét veszti, mielőtt egyáltalán megszülethetne.

Jelen írásunk azzal a szándékkal fogalmazódott, hogy érzékeltessük azokat a dilemmákat és nehézségeket, melyekkel az iskolai szociális munka megszervezése során szembe kellett néznünk és hogy röviden, a teljesség igénye nélkül bemutassuk a Ferencvárosi Gyermekjóléti Szolgálatot. Gondjaink ellenére változatlanul bízunk abban, hogy a szociális munkának e speciális területe rövidesen hazánkban is létjogosultságot nyer.

Gedeon Andor